

Správa pre konvent 2019

Vďaka požehnaniu Pánovmu a láskavosti zborovej farárky, pani Mgr. Ing. Danice Hudecovej, pokračuje ôsmym rokom moje katalogizovanie Archívu Gemerského seniorátu v Revúcej. Letopočet 2018, taký bohatý na výročia, nabáda k zamysleniu nad snažením tých, ktorí zveľaďovali Hospodinovu vinicu pred nami a na odkaz ktorých - domnievam sa - nám pripadla česť i potešenie nadviazať. Spomeniem aspoň dve. Vznik Československej republiky umožnil i nášmu zboru po 78 rokoch od generálnym konventom v Pešti nariadenej maďarizácie vrátiť sa v plnej miere k vedeniu dokumentov v rodnej reči. O dve dekády neskôr ho zasa zastihol tragický požiar, ktorý spôsobil nesmierne materiálne škody. Vypukol priam symbolicky, 1.4.1938, a stal sa najväčšou Vulkánovou svadbou v Revúcej počas celého 20. storočia. I v mojej archivárskej práci snáď hodno zmieniť niekoľko okamihov, hoci v porovnaní so spomínanými ich vnímam ako úplne nedôležité.

Podobne, ako posledne, i teraz vyslovujem svoju najhlbšiu vďaku a úctu v mene svojom i v mene nášho zboru veriacim, ktorí sa rozhodli darovať do archívu niekoľko modlitebných knižiek. Ide neraz o diela z prvých dekád 20. storočia, čo značí, že čoskoro prešumí storočie od ich vydania a získajú značnú historickú hodnotu. Ešte raz všetkým dobrodincom srdečne ďakujem.

Napreduje aj moje katalogizovanie novín a časopisov. Predpoklad, vyslovený v predošlom dokumente, že väčšina z nich pochádza z obdobia po zániku monarchie, sa napokon ukázal ako správny. Ak sa na problematiku pozrieme komplexne, môže sa zdať, že v ich súpise zlyhávam, pretože od minula pribudlo do katalógu celkovo iba 410 nových položiek, no s pokorou uznávam, že posledných 12 mesiacov patrilo k najťažším počas mojej doterajšej pozemskej púte a navyše som sa zameriaval viac na pomoc bádateľom, o požiadavkách ktorých sa vyslovím nižšie. I tu sa však objavuje jeden svetlý moment: zaznačovanie dennej tlače či týždenníkov sa už chýli ku koncu - ostáva ešte neuložená a nezachytená ich posledná polica. Následne príde čas na mesačníky a ročenky, s ktorými sa - aspoň mne osobne - pracuje o čosi ľahšie. A znovu mi fond pripravil prekvapenie, s ktorým som, priznávam čestne, už nepočítal: niekoľko periodík sa, žiaľbohu, zachovalo iba v podobe fragmentov. Potvrdilo sa teda vyjadrenie klasika: "ak sa podarí krôčik, dodáva to odvalu na ďalšiu cestu." Celkovo index v tejto chvíli vykazuje 6694 položiek, nuž ak mi Pán dopraje sily a života, v lete túžim prekročiť siedmu tisícku.

Vďaka poznatkom, ktoré kedysi poskytol zosnulý pán Dubovský, mi bolo dopriate pomôcť pani Švecovej z Univerzitnej knižnice v Bratislave, na ktorú sa obrátila zasa Vedecká knižnica v Olomouci, pretože istý pracovník hľadal dva rukopisy Samuela Reussa -

paradoxne oba s rovnakým názvom, no rôznym rozsahom (123 a 217s.) a zrejme i dátumom vzniku: Zbierky z cirkevnej histórie Hroncov. Mali sa nachádzať v našom archíve, no nie je tomu tak. Teraz už však smiem s istotou povedať, že sú uložené v Národnej knižnici v Martine a tým mi odpadol kameň zo srdca. Obával som sa totiž, že došlo k ich strate. Poskytol som podklady k výskumu i pánovi Szabovi z Maďarského krajinského archívu v Budapešti a vyhovel i požiadavke pána Očkaíka z Rožňavy. Stále viac odborníkov sa na zbor obracia i mailom, pričom hľadajú podklady k vypracovaniu rodokmeňa - spomeniem aspoň pána Andrášiho z Bratislavy. A občas sa objavia i kuriózne priania: istý pán Valko takisto z hlavného mesta SR pátral po pohári, vyrobenom roku 1549 údajne pre Mateja Baša z Čoltova, ktorý sa podľa jeho informácii "kedysi" nachádzal v seniorátnom archíve a jeho predok ho dostal do daru roku 1884. Žiaľ, v tomto prípade som nebol v stave nájsť nič o spomínanom artefakte - a ani predmet samotný.

Áno, priznávam čestne, nie všetko sa, žiaľ, vyvinulo tak, ako som si prial. Monografia, ktorá už pred rokom mala uzrieť svetlo sveta v Ľubľane a do ktorej sa mi pošťastilo prispieť kapitolou o dejinách Gemerského seniorátu v 18. storočí, ostáva v nedohľadne. Pre omyly pani prekladateľky sa stalo nevyhnutným presunúť jej tlač inam a tak sa diela napokon ujala spoločnosť v Tübingene. Ťažkosti ale pretrvávajú a ak sa ich nepodarí vyriešiť v najbližšom čase, termín publikovania sa buď posunie na tretí kvartál 2019, alebo dokonca na neurčito. Ani nehovoriac o tom, že kniha napokon vyjde bez registrov, čím podľa mojej mienky značne poklesne jej úroveň. Podobne neveselo sa situácia ukazuje i v prípade mojej rigoróznej práce, pojednávajúcej o dejinách tohože seniorátu v epoche 1803 - 1918. Obhájil som ju bez vážnejších problémov ešte začiatkom júla a vtedy zložil i skúšky z filozofie, no jej zverejnenie tlačou sa výrazne skomplikovalo práve kvôli sústredeniu síl na vyriešenie nepríjemností okolo vyššie spomínaného spisu. V súčasnosti považujem za isté, že do konca decembra sa ju už vydať nepodarí, čo mi zasa skomplikuje situáciu pri júnovom pohovore o predĺžení pracovnej zmluvy. Pred dvomi rokmi totiž vedenie fakulty trvalo na tom, že ak som aj kvôli iným povinnostiam nedokázal vydať samostatnú monografiu za prvé tri roky od skončenia prvého doktorátu (za 10 semestrov mi prípadne prednášať celkovo 18 rôznych predmetov, pričom na každý si potrebujem pripraviť všetky podklady), za ďalšie dva už tú povinnosť jednoznačne mám. Splnil som však svoj sľub a venoval archívu aspoň definitívnu podobu diela v pevnej väzbe.

Archív vnímam ako nádherné miesto: krásny kvet, ktorého vzácnosť ocení každý, komu je dopriate ju čo i len na chvíľku vnímať. Posnažím sa ho teda naďalej ochraňovať a obozretne sprístupňovať, aby i nadšenci a bádatelia smeli v plnej miere precítiť, že nesmierne

významný most k múdrosti predstavuje tlačené slovo. Jemu čas neublíži, nad ním nemá moc -
žiari a ukazuje nám, ako duchovne rásť. Stačí ho len s pokorou prijať.

S úctou a srdečne

Revúca, 12.2.2019

PhDr. Ján Jakubej, PhD.